

ONDERZOEKSTHEMA'S OPROEP ONDERZOEK BIOLOGISCHE LANDBOUW 2025

Deze Vlaamse oproep onderzoeksprojecten voor de biologische landbouw 2025 richt zich op het overkoepelend thema "Robuuste biologische plantaardige productiesystemen".

De keuze van de thema's binnen het overkoepelend thema "Robuuste biologische plantaardige productiesystemen" is gebaseerd op de prioritaire onderzoeksnoden in de sector. Voorgaande oproepen en adviezen van het Vlaams BioKennisNetwerk (LLAEBIO, CCBT, Biobedrijfsnetwerken) zijn ook in acht genomen.

De onderzoeksprojecten moeten één van de volgende twee thema's behandelen

1. Alternatieve strategieën voor kopergebruik in de biologische plantaardige productie
2. Optimalisatie van rustgewassen in de rotatie bij vollegrondsteelten

Het onderzoek dient uitgevoerd te worden op biologische gecertificeerde bedrijven en/of onder biologische omstandigheden; in overeenstemming met de biologische verordening. Indien een uitzondering moet toegekend worden omwille van onderzoeksdoeleinden moet dit ruim voor de indieningsdatum van de oproep worden aangevraagd aan het Agentschap Landbouw en Zeevisserij. Het onderzoek gaat uit van een systeemgerichte benadering, eerder dan één element te bekijken.

THEMA 1: ALTERNATIEVE STRATEGIEËN VOOR KOPERGEBRUIK IN DE BIOLOGISCHE PLANTAARDIGE PRODUCTIE

Koper wordt traditioneel in lage dosissen gebruikt in de biologische landbouw als fungicide, vooral in de bestrijding van schimmelziekten zoals valse meeldauw, *Phytophthora* of appel- en perenschurft.

Ondanks de effectiviteit ervan, staat de erkenning van koper als gewasbeschermingsmiddel en de toelaatbare hoeveelheden steeds meer onder druk. Om de duurzaamheid van biologische teeltsystemen te versterken en tegelijkertijd de plantengezondheid te waarborgen, is verder onderzoek nodig naar strategieën zonder het gebruik van koper.

Dit onderzoeksthema richt zich op innovatieve oplossingen zonder kopergebruik. Hierbij ligt de focus op preventieve maatregelen om aantasting te voorkomen maar ook strategieën ter bestrijding kunnen deel uitmaken van een geïntegreerde aanpak. Zowel de ziektedruk verlagen als de ziekteweerbaarheid van de planten en het teeltsysteem verhogen als mogelijke alternatieve gewasbeschermingsmiddelen kunnen deel uitmaken van een aanpak, die gericht is op de weerbaarheid van het volledige teeltsysteem verhogen (rotatie, plant- of zaaitijdstip, bodemgezondheid, biodiversiteit verhogen,...)

Voorbeelden zijn:

- onderzoek naar biostimulanten en microbiële preparaten die de weerbaarheid van planten verhogen
- ontwikkeling en beoordeling van natuurlijke stoffen die de plantweerbaarheid verhogen
- competitieve/antagonistische micro- organismen die de ziektedruk verminderen
- tolerante of resistente rassen
- inzet van alternatieve (biologische) gewasbeschermingsmiddelen

- Etc.

Uit het project zal ook blijken welke handvaten realistisch zijn op korte termijn en welke op langere termijn.

Het onderzoek bouwt verder op de al bestaande kennis, zowel wat de biologie van schimmelziektes betreft en beïnvloedende factoren (o.a. klimaatverandering), als kennis over verschillende genotypes van de betreffende schimmelziekten in het veld als kennis over mogelijke handhaving.

Het onderzoeksproject is complementair aan vorig en actueel onderzoek.

THEMA 2: OPTIMALISATIE VAN RUSTGEWASSEN IN DE ROTATIE BIJ VOLLEVELDSTEELTEN

Rustgewassen in de rotatie verbeteren de bodemstructuur en verhogen het bodemorganische stofgehalte door een continue en intense beworteling en het achterlaten van gewasresten. Met vlinderbloemigen in het mengsel wordt stikstof gefixeerd wat de externe input aan stikstof via meststoffen – en aanvoer van fosfor - kan verlagen. Een klassieke keuze is grasklaver als rustgewas maar dit vraagt om een valorisatie van de opeenvolgende sneden of klepelen of eventueel begrazen. Nadelen zijn dat de mechanische vernietiging van de zode arbeidsintensief is en gepaard gaat met een hoog energieverbruik. In grasklaver bouwen zich populaties op van ritnaalden en emelten die schade kunnen toebrengen aan volggewassen. Mogelijke alternatieven zijn het inlassen van twee opeenvolgende groenbedekkingsteelten in de rotatie of een graanteelt gevolgd door een groenbedekker in de rotatie.

Bij het onderzoeken van optimalisatie van rustgewassen, zijn volgende onderzoeksvragen aan de orde:

- Wat zijn de voordelen van de alternatieve teelten en de nadelen? Hoe verhoudt zich dat tot de voordelen en nadelen van grasklaver als rustgewas? Hierbij is ook aandacht voor de valorisatie van grasklaver enerzijds en de alternatieve teelten anderzijds.
- Welke alternatieven zijn de beste keuze, rekening houdend met de bodemconditie, de rotatie, variatie in bewortelingsdiepte, (minimale) bodembewerkingen (bv. directe inzaai), winterhardheid, ziektedruk, kostprijs...
- Wat zijn de effecten van keuze en beheer van deze teelten op de verhoging van de bodemorganische stof en de bodemgezondheid?
- Wat zijn mogelijkheden voor een optimale opeenvolging in de rotatie in kader van een maximale ontwikkeling en effect?

Bij het ontwerpen van de proeven dienen ook kleinschalige gediversifieerde bedrijven als mogelijke context beschouwd te worden. Het onderzoek bouwt verder op de al bestaande kennis o.a. een duidelijk beeld van de voor- en nadelen – zowel landbouwkundig als naar eventuele valorisatie toe – van grasklaver als rustgewas.

Het onderzoeksproject is complementair aan vorig en actueel onderzoek